

А. М. Воінава

Філалагічны факультэт,
кафедра беларускай мовы

**РОЛЯ ЭВМК У ПРАКТЫКА-АРЫЕНТАВАНЫМ
НАВУЧАННІ СПЕЦЫЯЛІСТА-ФІЛОЛАГА**

На сучасным этапе мадэрнізацыі прафесійнай адукацыі грамадству і вытворчасці патрабуюцца ініцыятыўныя, кампетэнтныя, творчыя

спецыялісты, здольныя прапаноўваць і распрацоўваць ідэі, знаходзіць нетрадыцыйныя рашэнні. На такое запатрабаванне часу і распрацоўваюцца прынцыпы і метады практыка-арыентаванага навучання.

Адзін з падыходаў да практыка-арыентаванага навучання прадугледжвае выкарыстанне прафесійна-арыентаваных тэхналогій навучання і метадык мадэліравання фрагментаў будучай прафесійнай дзейнасці на аснове выкарыстання магчымасцей прафесійна накіраванага вывучэння профільных дысцыплін. Адною з такіх тэхналогій з'яўляецца стварэнне і выкарыстанне электроннага вучэбна-метадычнага комплексу, пры выкарыстанні якога студэнты набываюць не толькі веды і ўменні, але вопыт практычнага іх прымянення [1].

Электронны вучэбна-метадычны комплекс – гэта праграмны мультымедыяпрадукт навучальнага прызначэння. Перавагай электроннага вучэбна-метадычнага комплексу з'яўляецца магчымасць згрупаваць матэрыял, які ўключае ў сябе праграмы лекцый і практычных заняткаў, тэмы рэфератаў, праграмы экзаменаў і залікаў, а таксама метадычныя рэкамендацыі студэнтам па асваенні навучальных дысцыплін, спісы рэкамендуемай літаратуры. Прадастаўленне матэрыялу ў прэзентацыйнай форме дае магчымасць стымуляваць прадметна-вобразную памяць у студэнтаў, іх пазнавальную і творчую актыўнасць, дазваляе павялічыць каэфіцыент засваення навучальнага матэрыялу, павялічвае цікавасць навучэнцаў да абранай прафесіі. Асноўнымі прынцыпамі стварэння ЭУМК з'яўляюцца інтэрактыўнасць, адаптыўнасць, інфармацыйная адкрытасць і дыстанцыйнасць.

Выкарыстанне такога сродку ў працэсе самастойнай падрыхтоўкі студэнтаў мяняе тыповую сітуацыю ў адукацыйнай сістэме, калі навучальная функцыя цалкам належала выкладчыку. На сучасным этапе пераходу да стандартаў новага пакалення, заснаваным на модульных тэхналогіях, пытанне аб якаснай арганізацыі самастойнай работы студэнтаў становіцца асабліва актуальным. Укараненне электронных вучэбна-метадычных комплексаў у працэс навучання стварае прынцыпова новыя педагагічныя інструменты, даючы тым самым і новыя магчымасці. Электронныя вучэбна-метадычныя комплексы даюць магчымасць студэнту самастойна найбольш гнутка маніпуляваць прапанаванай вучэбнай інфармацыяй у адпаведнасці з іх індывідуальнымі здольнасцямі, пры гэтым частка навучальных функцый педагога пераходзіць на студэнта. Выкладчык толькі падтрымлівае студэнта, арыентуе ў патоках вучэбнай інфармацыі і дапамагае ў вырашэнні праблем, якія ўзнікаюць.

Такім чынам, змяняюцца функцыі педагога, і значна пашыраецца сектар самастойнай вучэбнай работы вучняў як неад'емнай часткі

вучэбнага працэсу. Вядома, што самастойная навучальная работа эфектыўная толькі ў актыўна-дзеяснай форме, таму неабходна ўкараненне метадык і падыходаў, якія развіваюць такія формы навучання і ўзмацняюць матывацыю навучэнцаў. Яшчэ адным наступствам пашырэння сектара самастойнай вучэбнай працы з'яўляецца неабходнасць бесперапыннага маніторынгу працэсу навучання. Інфарматызацыя грамадства звязана з пашырэннем сферы ўжывання інфармацыйных і камунікацыйных тэхналогій. У сувязі з гэтым актуальным з'яўляецца пытанне прымянення інфармацыйных і камунікацыйных тэхналогій у сістэме адукацыі на ўсіх яго ўзроўнях [2, с. 368].

Электроннае навучальнае выданне ўяўляе сабой асаблівым чынам структураваную інфармацыю па вучэбным курсе, якая забяспечвае рэалізацыю дыдактычных магчымасцяў ва ўсіх звёнах дыдактычнага цыкла працэсу навучання: пастаноўку пазнавальнай задачы; прад'яўленне зместу вучэбнага матэрыялу; арганізацыю прымянення першасна атрыманых ведаў (арганізацыю дзейнасці па выкананні асобных заданняў, у выніку якой адбываецца фарміраванне навуковых ведаў); зваротную сувязь, кантроль дзейнасці навучэнцаў; арганізацыю падрыхтоўкі да далейшай вучэбнай дзейнасці (заданне арыенціраў для самаадукацыі, для чытання дадатковай літаратуры). Пры гэтым закончанае і поўнае электроннае навучальнае выданне, забяспечваючы бесперапыннасць і паўнату дыдактычнага цыкла працэсу навучання, дае тэарэтычны матэрыял, арганізуе трэніровачную вучэбную дзейнасць і кантроль ўзроўню ведаў, інфармацыйна-пошукавую дзейнасць. Электроннае навучальнае выданне цалкам або часткова замяняе або дапаўняе асноўны падручнік.

Зыходзячы з усяго вышэй сказанага, актуальным і своєчасовым з'яўляецца стварэнне электроннага вучэбна-метадычнага комплексу “Стылістыка і культура беларускага маўлення”, у якім асаблівая ўвага надаецца праблемам культуры маўлення, у паняцце якой часта ўключаецца таксама і ступень валодання выразнымі, экспрэсіўнымі сродкамі мовы, што з'яўляецца кампетэнцыйнай стылістыкі. Актуальнасць узнятай праблемы вызначаецца неабходнасцю арганізацыі такой працы, якая патрабавала б вывучэння моўных адзінак розных узроўняў на матэрыяле тэкстаў шляхам выяўлення ў іх месца і ролі адзінак мовы ў маўленні, прадугледжвала дасканалае авалоданне студэнтамі нормаў сучаснай беларускай літаратурнай мовы і выкарыстаннем яе з улікам абстаноўкі, зместу і мэтай выказвання.

Як адзначаецца ў адукацыйным стандарце, навучанне студэнтаў у вучэбнай садзейнічаць іх кампетэнтнасці, заснаванай на набытых ведах і сфарміраваных уменнях, цэласнасці засваення набытых ведаў,

іх сувязі з будучай прафесійнай дзейнасцю. Курс “Стылістыка і культура беларускага маўлення” якраз і накіраваны на фарміраванне адзначаных сацыяльна-асобасных кампетэнцый выпускніка.

Курс займае важнае месца ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста-філолага, таму што фарміраванне нацыянальна свядомага спецыяліста немагчыма без высокай культуры мыслення. Асновай добрага ведання мовы з’яўляецца авалоданне ўсімі яе нормаў, а таксама ўменне выкарыстоўваць разнастайныя сродкі ў адпаведнасці з мэтай і зместам маўлення. Таму асноўная ўвага пры выкладанні курса павінна быць скіравана на правільнасць маўлення, якая прадугледжвае захоўванне носьбітамі мовы літаратурнай нормы, што забяспечвае адзінства моўных сродкаў і ўзаемаразуменне паміж гаворачымі. У кампетэнцыю курса ўваходзіць шмат актуальных лінгвасацыялагічных і лінгвапсіхалагічных праблем, такіх, як культура мовы і грамадства, сутнасць моўных норм, ступень распаўсюджвання той ці іншай моўнай з’явы ў моўнай практыцы народа, шляхі ўздзеяння на моўную практыку, моўная палітыка і інш.

Структурна дадзены электронны вучэбна-метадычны комплекс змяшчае рабочую праграму навучальнага курса, лагічна структураваны тэарэтычны матэрыял па прадмеце, у якіх тлумачацца прыклады з падрабязным разглядам тыповых заганаў маўлення, метадычныя рэкамендацыі па вывучэнню тэарэтычнага курса дысцыпліны, метадычныя рэкамендацыі па правядзенні практычных заняткаў, заданні і тэсты для самакантролю студэнтаў, пытанні да экзамена, неабходную нарматыўна-даведачную інфармацыю.

Змест вучэбнага матэрыялу змяшчае асноўныя тэмы курса. Матэрыял падзяляецца па тэмах, а таксама – паводле выдзеленых у кожнай тэме пытанняў. Практычны раздзел складаецца з тэматыкі і матэрыялаў практычных заняткаў, заданняў для самастойнай работы, пытанняў для правяральных кантрольных работ і спрыяе замацаванню тэарэтычных звестак.

У матэрыялах практычных заняткаў указваюцца асноўныя пытанні адпаведнай тэмы курса. Больш дасканалому засваенню пытанняў курса будзе садзейнічаць выкананне студэнтамі разнастайных заданняў. Спіс літаратуры змяшчае асноўныя і дадатковыя навуковыя крыніцы вывучэння дысцыпліны, выданні айчынай і замежнай навуковай літаратурай, прысвечанай пытанням гісторыі беларускай і іншых славянскіх моў.

Такім чынам, ЭВМК можа быць выкарыстаны ў якасці асновы для далейшага ўдасканалення вучэбнага працэсу па ўказанай дысцыпліне з мэтай павышэння прафесійнай кампетэнтнасці будучых спецыялістаў-філолагаў. ЭВМК у цэласным фармаце з’яўляецца сродкам кіравання і

самакіравання, стымулявання і падтрымкі, кантролю і самакантролю разнастайных відаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў, а яго выкарыстанне ў адукацыйным працэсе дапамагае студэнтам авалодаць навыкамі сваёй будучай прафесіі.

Спіс выкарастанай літаратуры

1 Канаева, Т. А. Профессиональное становление студентов СПО в контексте практико-ориентированных технологий, Современные исследования социальных проблем (электронный научный журнал), №12(20), 2012, www.sisp.nkras.ru.

2 Татаринцев А. И. Электронный учебно-методический комплекс как компонент информационно-образовательной среды педагогического вуза [Текст] // Теория и практика образования в современном мире: материалы Междунар. науч. конф. (г. Санкт-Петербург, февраль 2012 г.). – СПб.: Реноме, 2012. – С. 367–370.